

Онопольська І.Я.,  
студ. гр. ОА-909,  
Одеський інститут фінансів УДУФМТ.  
Науковий керівник – Сиротенко Н.А.,  
к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту і статистики

## УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

З реформуванням обліку в Україні значно більшу увагу було приділено фінансовому його аспекту. Між цим, проблема формування управлінського обліку є дуже актуальною, адже для ефективного управління і швидкого реагування на зміни оточуючого середовища необхідно використовувати методи управлінського обліку і економічного аналізу.

Метою дослідження є аналіз основних тенденцій виникнення управлінського обліку, його значення у діяльності українських підприємств, впливу зарубіжного досвіду на формування системи управлінського обліку в Україні, а також аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, що мають вплив на побудову системи управлінського обліку.

В Україні проблемам управлінської орієнтації бухгалтерського обліку присвячені роботи Ф. Бутинця, С. Голова, І. Білоусової, С. Левицької, М. Чумаченка та багатьох інших вчених.

Досліджуючи застосування вченими терміну «управлінський облік» І. Білоусова формулює висновки про те, що управлінський облік виник внаслідок розвитку та удосконалення виробничого обліку, але підкреслює неправильність розуміння під управлінським обліком стратегічного обліку [1, ст.35].

Проте, С. Голов досліджуючи перспективи розвитку управлінського обліку звертає увагу на той факт, що на відміну від минулого, коли управлінський облік був зорієнтований на управління виробництвом, за сучасних умов глобальних змін у системах управління він досить швидко перетворюється на стратегічний управлінський облік [2 ст. 704].

Зарубіжні рекомендації щодо організації системи управлінського обліку викладаються в основному в загальнотеоретичному плані. Тому в сучасних умовах залишається відкритим питання щодо надання практичних рекомендацій запровадження управлінського обліку на підприємствах.

Тому, виходячи з практики впровадження управлінського обліку, можна сказати, що основна проблема полягає у відсутності чітких стратегічних цілей. Якщо цілі не визначені, це призводить до невірного визначення вирішуваних завдань. Часто зустрічаються випадки не тільки відсутність єдиної нормативної бази в компанії, але навіть єдиної термінології.

Приймаючи до уваги вітчизняний та світовий досвід, слід виділити три основні складові в організації системи управлінського обліку:

- 1) інструмент проведення фінансово-економічних розрахунків, формування бази обґрунтування ефективних управлінських рішень;
- 2) інструмент калькулювання собівартості послуг, продуктів і інших об'єктів витрат для задоволення інформаційних нестатків фінансового менеджменту як системи управління прибутком підприємства через управління витратами;
- 3) інструмент реалізації концепції контролю, що подає управлінську інформацію для планування, контролю, оцінки і безперервного удосконалення організації обліку та діяльності підприємства.[3, ст. 448].

На шляху впровадження управлінського обліку є певні перешкоди, які полягають у подоланні дискусійних проблем методології обліку та в необхідності організаційних заходів щодо його впровадження.

Практична сторона застосування управлінського обліку ставить перед керівництвом підприємства конкретні задачі організаційного характеру, пов'язані з необхідністю проектування організаційної структури відділу управлінського обліку, визначенням цілей і задач, виду і періодичності надання інформації центрів відповідальності, формування системи контролю за повнотою, вірогідністю та оперативністю надання звітності, а управлінський облік служить засобом досягнення намічених підприємством цілей. Виходячи з цього, управлінський облік суттєво відрізняється від традиційного бухгалтерського обліку, зорієнтованого на складання фінансової звітності.

Наприклад, на відміну від фінансового обліку, що ведеться з дотриманням визначених офіційних регламентів (стандартів інструкцій, і т. ін.) встановлених державними органами або професійними організаціями, управлінський облік не обмежений у виборі методів і правил. Його форми і методи розробляються самим підприємством з урахуванням різних параметрів, приймаючи до уваги при підготовці варіантів управлінських рішень не тільки регламентні кількісні, але і якісні показники.

На відміну від податкового та бухгалтерського обліку, система управлінського обліку орієнтована цілком на внутрішніх користувачів: правління, спостережну раду, керівників підрозділів підприємства.

Що стосується впровадження системи управлінського обліку, то для успішного здійснення цього процесу необхідні три невід'ємні складові: 1. спеціальні ресурси для реалізації цієї задачі: якщо підприємство зважалося на виконання поставленої задачі, йому знадобиться багато як грошових витрат, так і витрат часу; 2. фахівці: керівництву слід усвідомлювати, що для постановки управлінського обліку йому слід наймати не бухгалтерів, а саме спеціалістів, у яких є такий досвід. Але варто розглянути ідею про залучення власних фахівців, а не тимчасових консультантів; 3. участь у процесі постановки: часто керівництво вважає, що не треба втручатися у ту сферу, де є власні спеціалісти.[4, ст. 287]

Управлінський облік є ефективним інструментом управління, тому що створює конкурентні переваги в ринковому середовищі, а саме, забезпечує підприємство ключовою інформацією. Система управлінського обліку служить інтересам ефективного управління, тому рішення щодо впровадження управлінського обліку на підприємстві ухвалює керівник підприємства виходячи з того, як він оцінює витрати і вигоди від її функціонування.

Отже, з вище викладеного можна сказати, що управлінський облік створюється на основі виробничого обліку, як складової частини бухгалтерського (фінансового) обліку підприємства для посилення впливу обліку даних на систематичне зниження собівартості виробленої продукції, як чинника посилення конкурентоспроможності підприємства. Розроблена на сьогодні система обліку повинна бути спрямована на полегшення отримання інформації, а також здійснення управлінської роботи, та ні в якому випадку не ускладнювати обліковий процес. Тому система управлінського обліку має бути розрахована на посилення методів управління витратами на підприємстві.

### Література:

1. Білоусова І. Проблеми вдосконалення управлінського обліку // *Бухгалтерський облік і аудит*. - 2008. - № 3. - С.35-40.
2. Голов С. Ф. *Управлінський облік: Підручник*. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
3. Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В. *Бухгалтерський управлінський облік*. – Житомир: ЖІТІ, 2010. – 448 с.
4. Лень В.С. *Управлінський облік: Навчальний посібник* – К.: Знання-прес, 2009. – 287 с.